

REDACTIA

Arad, Doak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . . . 10 "
pe 1/4 an . . . . . 5 "
de 1 lună . . . . . 2 "

! N-rit de Duminecă pe an
4 coroane.

! Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

! Manuscrisurile nu se înpolază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Doak Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Scrierile nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Bánffy redivivus.

(B). Dorul de mărire nu-i dă pace lui Bánffy, îl ispitește mereu și-l nepăcuște. Aproape zilnic se Ingrigăște ca să se vorbească despre dânsul și nu lasă nici o singură ocaziune, de care intru'un chip ori altul să nu-și lege numele său. În timpul din urmă tot mai des comite la articole în publicistică, pe cari după cum vestește, s'a decis să-i scoată și în broșură, ca să se poată mai bine populariza ideile, în cari nobilul Baron atât de fecund e acum.

Vre-o deosebită importanță însă totuși nimeni nu i-a dat, deși șiretul a aflat și el calea, pe care în țara aceasta te poți ferici și după ce ai gătat cu toate: a lovi în naționalități. Și Bánffy firește nu s'a lăsat lăsată și mai virtos a dat înainte. Din teribil ce era, s'a făcut mai teribil, erigând o maximă cu care a crezut că va înspăimânta lumea: *ori se vor nimici naționalitățile ori Ungaria trebuie să peară.*

Dar glasul acesta de un patos artificial n'a sguduit pe nimenea, Bánffy a încasat cel mult aplausele câtor-va archişoviniști atâtă numai și nimic mai mult.

Acum însă vine din Budapesta știrea, că Bánffy s'a socotit a părăsi câmpul oare cum doctrinar în care s'a învârtit până-aci și se pregătește a ieși la larg. Este vorba de nici mai mult nici mai puțin, decât de înjghebură unui nou partid politic în parlament, cu un program mai ales economic, a cărui basă ar fi desfacerea de către Austria și înființarea teritoriului vamal independent. Bánffy ar fi ținând dese conciliabile cu unii membri ai majorității, cari nu s'ar arăta străini de aceste stăruințe.

În parlamentul din Budapesta nu odată a fost adusă în discuție anomalia constituțională ce rezultă din lipsa de succesiune a partidelor la putere. Nicăiri în nici un parlament nu se întâmplă aceasta și teoreticește este și ceva imposibil. Adevărat că la noi partidele s'au diferențiat mai ales pe controverse esențiale de drept public și nu s'a prea putut încheia o opoziție care stănd pe baza 67-stă, să poată fi așa zisă ministeriabilă. Succesiunea la putere a partidelor este însă inerentă firii constituționalismului și unde aceasta este împedecată, mai curând ori mai târziu trebuie se vină falimentul. De-altfel ce dovedă mai bună pentru aceasta decât chiar stările vieții politice din Ungaria, unde un partid ține confiscată puterea pentru sine, stăpânind cu o omnipotență egală cu cel mai cras absolutism.

Suntem convinși că marea majoritate a țării ar saluta cu bucurie o astfel de formațiune politică, care ar asigura acest schimb indispensabil nu de guverne ci de partide în conducerea țării, formațiune care singură ar putea aduce o primenire, o regenerare politică temeinică.

Dar' nu dela Bánffy trebuie să vie astfel de inițiative. El nu poate

decât cel mult să compromită ideea, dar' spre folos nu-i poate fi. Bánffy — și teritoriul vamal independent. Cum se potrivește acest cuvânt în gura omului cu clausula dela Ischi? Un bărbat de stat nu poate fi îndreptățit a adera la doctrine pe cari la început le repudiase decât atunci, când el cedează după o judecată definitivă, din convingere sinceră ear' nu dintr'un simplu interes de tactică. Indicii însă de a crede aceasta în cazul concret nu avem. Bánffy vrea să profite de încercătura unei situații. Spre a crede aceasta avem indicii.

Este cunoscut halul guvernului în care a ajuns cu proiectul de tranșacție cu Austria. În rândurile majorității însăși sunt o mulțime de aderenți ai independenței vamale. Spre aceștia își aruncă acum mreja domnului Bánffy ca să-i aducă în apele lui.

S'a legat deci dl Bánffy de idei populare cari, crede dînsul, îi vor mai putea scoate odată la suprafață. Noi credem însă că se va înșela precum s'a mai înșelat și când scăpând puterea a crezut că în urma lui, nimeni nu va putea să formeze un guverna. „Nu învie morții e înzadar d-le Bánffy“.

Obstrucție. *Ițele în Budapesta se încurcă mereu. Se vede că nici amenințarea cu dizolvarea parlamentului nu ajută. Kossuthiștii sunt hotărâți a-i face guvernului obstrucție provocând mereu la incidente și discuții sterile. Abia s'a terminat afacerea Nessi care a răpit parlamentului mai mult de o săptămână și așa se vede nici acum nu se poate relua discuția indemnitații, la care de altfel încă sunt înscrși la cuvânt o grămadă de oratori.*

„Független Magyarorszag“ de azi provoacă pe deputații kossuthiști, să se prezinte în număr cât mai complet la ședința de mâine, în care Mezőssy Béla și Rátkay László vor lua cuvântul înaintea ordinei de zi, pentru a cere retractarea cuvintelor ministrului Fejérváry care a ofensat suveranitatea țării și pentru a pune în discuție purtarea preșidentului, care a lipsit dela datorința de a apăra prerogativele Parlamentului.

Din Dietă.

— Ședința dela 28 Noemvrie. —

Răsboinic de tot a început ședința de azi. Din partea opoziției Mezőssy Béla și Rátkay László au atacat pe ministrul Fejérváry, pentru pasagiul acela din vorbirea sa de ieri, în care a zis, că numai din complexitate a intervenit la forurile militare, că acelea să-și sisteze procedura până după încheierea discuției asupra imunității lui Nessi.

Ambilor oratori li-a răspuns Széll în locul ministrului de honvezi apărându-l în contra învinuirii că n'ar respecta suveranitatea parlamentului.

După închiderea acestui incident, a urmat o ședință închisă în care s'au desbătut defectele și inconvenientele noului parlament, luându-se mai multe dispoziții pentru delăturarea lor. Alt obiect important al ședinței închise a fost discuțiunea asupra ședințelor de

noapte. Kossuthiștii au spriginit planul acestor ședințe. Majoritatea însă nu l-a primit și a hotărât să menție timpul ședințelor astfel cum a fost și până-adum.

După ședința închisă ministrul Lány a răspuns la interpelarea de ieri a lui Kubik, în chestia opririi unei telegrame ce i-s'a trimis lui Nessi.

Kubik nu, dar majoritatea a luat la cunoștință răspunsul ministrului.

Dup'aceea ședința s'a terminat.

ORGILE SE DESVĚLESC.

Și s'a vizitat, precum spusese ieri, prin medicul tribunalului fiara sâlbatică numită Măglaș, ear' medicul tribunalului din Timișoara l-a aflat depin sănătos și capabil de pertractare pentru ziua de ieri și numai a simulat boala. În urmăre la proxima pertractare va fi adus cu sila.

Va să zică s'a implinit presupunerea, că atunci, când va veni la răspundere, va face tot ce va putea să cludeze urmărirea justițiară și cei calomniați să rămână infamați înaintea lumii.

Dar nu-i va succede aceasta, căci belciugul îi este aruncat în grumaz și acum e numai chestie de timp, când va fi hățit în locul destinat pentru calumniatori și tot felul de făcători de rele.

Joi până după amiază încă umbla fumigând lumea pe străzile Timișorii, dar sosirea părintelui Ciorogariu în Timișoara i-a curmat vizitele și l-a pus pe labe.

În sfârșit fiare sâlbatică cum e Măglaș se află la fiecare popor, dar procesele din curgere au relevat și ceva ce nu mai există la alt popor din lume, anume autori intelectuali ai crimelor, între acele sfere, între cari nimenea nu s'ar fi putut eugeta. Aceasta va fi mai senzațională descoperire din toate câte s'au făcut vre-odată în vre-o societate și o să reverse atare lumină, în'at și orbilor li-se vor deschide ochii să vadă pe cel mai ordinar criminal, ce a putut îmbrăca haina cinstei pe sine și la lumina zilei să umble între oameni cinstiți.

Să stăm bine, să stăm cu frică, că sfânta jertfă a dreptății o vom aduce și pace va fi earăși și bunăvoire prisosiră între oameni cum au fost prisosințele dreptului Iov după cumplitele suferințe, peste cari a trecut. Sfântă jertfă aducem pentru răscumpărarea sufletelor celor scumpe ale diecesei noastre scutită de Dumnezeu.

A sosit timpul de triumf al adevărului.

Sus inimile!

DIN ROMÂNIA.

Noua sesiune. Noua sesiune parlamentară pe care, conform obiceiului, o va inaugura mâine M. S. Regele în persoană, se deschide sub cele mai bune auspicii din punctul de vedere al situațiunii generale.

În ordinea financiară avem escedentul exercițiului 1901—1902, care a întrecut cele

mai optimiste așteptări și pentru care avem adâncă satisfacție patriotică de a ști că va fi întrebuințat în cea mai mare parte la îmbunătășirea armamentului și a echipamentului și a oșterei. Cât despre exercițiul bugetar 1902—1903, el a produs în primele 6 luni un escedent de încasări de 28 milioane. Și aceasta când? Într'un moment când mai toate statele, și mai și micile, se înfundă tot mai rău în deficite!

În ordinea economică avem de înregistrat o bună recoltă, o activare a circulației monetare, și, într'o altă direcțiune, aplicarea legii meseriilor, lege de pace socială și de consolidare a producției și muncii naționale.

În ordinea externă avem vizita ce M. Sa Regele a bine-voit s'o întoarcă A. S. Regale Principelui Bulgariei. Această vizită e de natura să strângă relațiunile de schimb și de bună vecinătate dintre cele două țări. Evenimentul acesta a fost urmărit cu simpatie și încredere de țara întreagă, și unanim a fost convingerea, și în țară și în afară, că a servit cauză păcii.

În ordinea politică, în fine, avem consultanța electorală, care a dovedit, chiar și prin incidentele sale mai mult sau mai puțin suprătoare pentru toți aceia, cari sunt zeloși apărători ai mării și unității partidului liberal, că politica generală a guvernului e aprobată de marea masă a corpului electoral.

Cu un cuvânt, stabilitate în țară, elasticitate în finanțele statului.

Sub aceste auspicii putem fi siguri, că parlamentul va aborda cu succes reformele mari ce rămân de implinit și că nu va lipsi să se întreprindă în sinul partidului nostru acțiunea de consolidare, de a căreia necesitate suntem astăzi cu toți pe deplin convingeți.

Am intrat în timpuri normale. Noile împrejurări vor fi favorabile atât unei opere de mari îmbunătășiri sociale, cât și întăririi partidului nostru.

Italia și Macedonia.

Se comunică, că guvernul italian are intențiunea de a lua față de chestiunea macedoneană o atitudine mai hotărâtă ca până acum.

Guvernul italian se teme, că din cauza situațiunii intolerabile a populațiunilor din Macedonia să nu izbucnească la primăvară o revoluțiune periculoasă, care ar putea să pue în câmpul influențelor italiene în peninsula balcanică, cu deosebire în Albania.

De aceea guvernul italian proiectează să facă pe lângă guvernul marilor puteri demersuri energice ca articolul 23 al tratatului din Berlin, prin care se rezervă reforme în Macedonia să capete o reală aplicațiune.

Hotărârea guvernului italian e aplicabilă în fluente, literei, deși se știe că decât de puțin timp, se întinde din Serbia și caută să ocupe tot litoralul Albaniei, ale cărei porturi sunt așa de necesare expansiunii comerciale a Italiei.

Diplomația italiană luptă în contra influenței austriace care a știut să-și asigure simpatia și încrederea unei bune părți din populațiunea macedoniei. În cazul unei revoluțiuni, situația celor două puteri n'ar fi egală. Austria ar putea conta pe o întindere a sferei sale de influență și, poate că având mandatul Europei, să fie însărcinată de a face în Macedonia operă de pacificare.

Bătă de ce Italia nu perde priegiuul de a-și tatări pozițiunea în Macedonia, fie susținând pe diferiți pretendenți la un eventual tron al Albaniei, sub suzeranitatea Sultanelului, fie manifestându-se pe față pentru reforme în Macedonia.

Din străinătate.

Situațiunea în Italia. Joi s'a deschis sesiunea parlamentului italian. În cercurile parlamentare circulă zgomotul că dl Zanardelli dorește să și dea seama cât de curând de situație și că ar preferi să se retragă dacă realizarea programului său ar găsi obstacole.

Dar aceasta n'ar aranja pe dl Giolitti care, aspirând la succesiunea dlui Zanardelli, ar dori să ajungă în condițiuni mai favorabile la președinția de consiliu.

Ministrul de interne va trebui să întâmpine un puternic asalt din partea extremei stângi, relativ la conflictele sângeroase dintre țărani și forța publică, dar ministrul, va scăpa de încercătura căci dl Sinino, șeful partidului conservator, nu va vota în chestia grevelor cu socialiștii.

Dl Sinino va combate proiectele financiare ale ministerului, precum reducerea prețului sării care, după dînsul, va compromite echilibrul bugetului.

Degrevarea propusă de minister este bazată pe plus-valoarea veniturilor, mai ales ale taxelor asupra grâului.

Ast-fel socialiștii găsesc ciudat că degrevarea să fie bazată pe mărirea necesității de cereale străine, adică pe foamea internă, și conchid că baza adevărată, unică, a degrevării este micșorarea cheltuielilor militare.

Daruri de Crăciun pentru săracii noștri.

„Mila dată săracilor te curăță de păcate, îți câștigă îndurare și viață veșnică“.

Inscripția peicoana Maicii Domnului, din localul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“.

E frig! Corpul omenesc are acum ca nicăcând altă dată, mai multă trebuință și de adăpost și de alimente și de îmbrăcăminte. Cel mai favorizat de soarte, cel înzestrat de la bunul Dumnezeu cu averi, și-au adunat până în acest timp de amorțire, în jîgnurile lor cele trebuincioase pentru traiu. Mulți sunt între noi însă, care deși muncii-au din greu în tot timpul, nu le a fost dat să aibă tocmă pentru acest anotimp al crivețului și înghețului cele mai neapărate pentru încălzirea corpului și a inimii. Ajutorarea celor lipsiți e una din datorințele creștinești profesate de Isus Omul, care pentru a noastră mântuire s'a născut, a viețuit între noi, moarte a luat și earăși a înviat.

Invetăturile dumnezeiești ale mântuitorului lumii încălzesc mai ales acum inimile noastre pentru lucruri bine plătute și lui Dumnezeu și oamenilor.

Conduc de aceste considerațiuni de înaltă morală creștinească, comitetul Reuniunii noastre de câțiva ani încoace își numără între a saie datorințe a apela la inimile generoase pentru câte un picur de balsam vindecător pe seama celor lipsiți. Câte isame veduți și numai cu sufletul în oase și încunjurate de numeroși copii, căți orfani nevinovați și căți oameni scăpătuți și neputincioși versat-au lacrimi de mulțumită și înățăt-au rugăciuni de recunoștință pentru toți aceia, cari îndurare au avut pentru ei, și earăși căți din cei milostivi n'au avut mulțumirea sufletească bine știind, că din darurile lor, părtași au făcut pe cei cari vrednici sunt de miluire.

Rugămintea noastră prea umilită de data aceasta este, ca cei cari nu trăiesc în lipsuri să binevoiască a ne sta și acum întru ajutor la împlinirea acestei datorințe creștinești.

Darurile sunt a se preda în localul Reuniunii noastre și se vor împărți între săracii noștri în ajunul sărbătorilor Nașterii Domnului.

Sibiu, 12/26 Noembrie 1902.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“.

Victor Tordășianu, president.

Ioan Apolzan, notar.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 29 Noembrie n. 1902.

Alegere de reprezentanți comonali în Lipova. Joi la 27 c. s'a ținut în Lipova alegerea reprezentanților comonali. Rezultatul a fost următorul: în cercul I au fost aleși: Dr. Grosz József, Wrattny János, Kollinger József, suplent Niele György. În cercul al II-a: Molnár László, Dippold Mihály, Papp Ferencz, suplent Tillmann Antal. În cercul al III-a: Voicu Hamsa, Dr. George Popescu și Nicolae Roșu, suplent Nicolae Brădean. În cercul al IV-a Florian Kovin, Ioan Muntean, Avram Păcurar, suplent Trifan Șerpe.

Proces de presă. Cetim în „Tribuna“ de Joi, că Marți i-s'a înmănat redactorului ei responsabil actul de acuzare pentru articolele incriminate; „Tendințe și rezultate“. „Vor a ne sugera“ și „Tablou moral“, pentru a se face excepțiile la presidentul senatului de acuzare din Cluj.

Averea lăsată de Alfred Krupp se evaluează la suma de 300.000.000 mărci germane (aproape 300 milioane france). Legatară universală e instituită soția defunctului. Împăratul Wilhelm, ca ultim omagiu adus marelui industriaș german, și-a anunțat intențiunea de a asista la înmormântare.

Crimă sângeroasă. Flăcăul Iosif Goza din Lăpușnic (Caraș-Ceverin) cu fratele său a pădedit pe flăcăul Ioan Bihoiu, când mergea spre casă dela logodnica sa și l-a lovit cu ciomagul în cap așa de tare, încât Bi-

hoiu a rămas mort pe loc. Tatăl lui Bihoiu, care alergase în ajutorul fiului său fu de asemenea omorât. Cei doi frați au fost arestați.

Moartea unui cardinal. O depeșă din Roma anunță moartea subită în urma rupturii unui anevrism, a cardinalului Gaetană Aloisi Massela. Născut la Pontecorvo în 1826 a fost creat cardinal la 14 Martie 1887. El era președintele importantei cancelării a Datoriei apostolice.

Viena și comerțul României. „Cr.“ află, că în cursul acestei săptămâni o comisiune industrială din Viena va merge în țeară pentru a studia comerțul României și în special al portului Galați. Comisiunea va sosi dela Orșova cu un vapor special.

O puternică explozie de gaz s'a produs la ambasada engleză din Roma. Detunătura a fost foarte puternică; mai multe geamuri au fost sparte. Trei hamali au fost ușor răniți. Pompierii au isbutit să stingă imediat incendiul, ce izbucnise. Palatul ambasadei a suferit oare-cari stricăciuni. Causa e defectuositatea unui conduct de gaz aerian.

Laptele în orașele mari. — Chestiunea procurării de lapte bun pentru toată lumea este o chestiune greu de rezolvat. La noi la țeară nu se găsește lapte, ear la orașe el e botezat și adesea falsificat.

Dar nu numai la noi avem de înregistrat asemenea neajunsuri, dar și în străinătate. Astfel la Paris bună-oară laptele bun se procură anevoe. Asistența publică din acel oraș care plătea 18 bani litrul de lapte, are să-l plătească de aci înainte cu 22 bani și cu toată supravegherea furnisoriilor, fraudele curg. Spitalele singure sunt oficial prevăzute cu lapte, ear medicii cari tratează bolnavii la domiciliu nu pot da bolnavilor acest aliment indispensabil pentru copii și principalul remediu la multe boale ale adulților.

Toate orașele mari încearcă aceleași greutăți. Londra de pildă, care consumă 810 milioane litruri de lapte pe an, nu poate căpăta decât 35.000 litruri din văcăriile sale, restul se aduce din afară și e greu de apărut de falsificări. S'au creat depozite în cari se dă cu prețuri potrivite un amestec de lapte smântână, zahăr și apă, bine sterilizat, eliberat în sticle mici cu indicații scrise pentru mame și doici.

Cu toate că această măsură e nouă, ea dă deja rezultate bune.

Originea generalului Botha. — Se știe că generalul Botha, energicul adversar al Englezilor, este din Alsacia: actul său de moștenire dovedește că s'a născut într'o mică comună Saint-Louis, de lângă Huningue (Alsacia). Ceea-ce nu era știut este, că familia Botha, care descinde din țeara cuprinsă între Rhin și Lauter, unde era foarte bine cunoscută și stimată, este că numără între membrii săi, un general francez.

Un Botha — născut Weissenburg, a fost soldat sub fosta monarchie și numit de către Ludovic al XVI oficer de infanterie și cavaler de Saint-Louis.

În timpul revoluțiunei, Botha fu numit general; amic intim cu Hoche, el urma pe celebrul său șef în primele sale campanii, și găsi o moarte vitejească în 1796, pe câmpul de bătăie.

Telefonul nr. 324 îl poate folosi ori-și-cine, pentru a cere dela Porter ghete după plac, cari firma le trimite la casa omului pe lângă prețurile cele mai ieftine. Marea Prăvălie Porter Vilmos are în depozit încălțăminte escelente: fason elegant, pele bună și talpă tare și sătoasă. Ea cerce numai fiecare și e sigur, că de aci încolo totdeauna de-acolo își va comanda. Vestitele ghete pentru noroiu, sistem american (Sliper-i Storm), de-o trănicie rară, cu prețuri extraordinar de ieftine asemenea se pot căpăta la Marea Prăvălie Porter Vilmos din Piața „Szabadság“ în Arad.

Farmacista Feller a promis în anul trecut că va da banii înapoi aceluia, căroro Elsa-Fluidul lui Feller nu le va folosi dintre 16.861 oameni nici unul n'a cerut banii napoi. Aceasta e cea mai puternică dovadă, ce leac minunat e Elsa-Fluidul lui Feller. Din contră farmacistul Feller a primit 12.895 de scrisori de mulțumită, cari dovedesc că Elsa-Fluidul lui Feller vindecă de minune, ear boalele cum sunt: tuse, influenza, friguri, gicți, reumă, durerea de pept, de cap și de dinți, impunsături, sgâciuri, junghiuri, durere de stomach, lipsă de apetit, durerea de ochi și alte multe le vindecă înte și sigur. Un mijloc de casă distins la expozițiile din Berlin, Paris, Londra, Roma și Nizza. — 12 sticle sau 6 sticle duble costă 5 coroane franco. Unicul producător e Eugen de Feller farmacist în Stübica, Kirchengasse nr. 92. (Crosția, comitatul Agram). Să nu lipsească din nici o casă acest leac de esență de plante de omie de ori probat, care întrece pe toate celelalte și pe care l a folosit odată, pentru folosul lui de multe feluri îl folosește totdeauna.

Căsătoria pentru zestre.

Trad. după H. Malot.

De

Sever Bocu.

(Urmare).

III.

— Bine, știi tu, știu eu chiar, cum le va cădea acest adevăr: și trebuie oare să ne expunem unui refus, dela care ar fi foarte greu să-l întorcem.

— Prin urmare nu vrei să-mi fac mâne cererea?

— Eu nu vreau nimic; caut și eu, dar' nu găsesc nimic.

— Dar starea în care te afli?

— Asta mă nebunește; o! Camil, ce greșeală! nenorocită, miserabilă ce sunt.

— Ea căzu pe scaun fără putere, leșinată. El voi s'o iee în brațe și cu iubire se apropia de ea, dar' fu respins.

— Să căutăm ceva, zise ea.

— Et rămaseră unul în fața altuia, privind-se.

— Nu te iubește mama în destul, pentru-ca să-ți spu adevărul?

— Mai bine să mor, răspuse ea spăriată.

— Să mori!

— Tocmai pentru-că mă iubește atâta n'am curagiul să-ți fac o asemenea mărtaurisire.

— Fără s-a spune tot adevărul, nu-ți poți spune că te iubesc?

— Da.

— Că ne iubim?

— Da.
— Ea va insista pe lângă tatăl său.
— O, asta nu se face într'o zi, trebuie timp mult.

— Ea se opri, privind-și câtă-va vreme și gândind, par'că ar fi găsit vre-un mijloc de scăpare.

— Da, e bine, numai timp ne trebuie. Nu vei putea vorbi mâne. Nici nu trebuie să știe că al fost la Diélette; vei pleca de dimineață; tatăl meu se scoală la șese ore, trebuie să pleci la cinci.

— Voiu pleca.

— Îți voiu scrie.

— Mâne?

— Da, mâne sau poimâne.

— Vei vorbi mâne cu mamă-ta?

— Asta nu-ți pot făgădui; voiu vedea de sigur acum mai puțin ca ori-și-când trebuie să mă grăbesc.

— Sunt de părerea ta, că tatăl tău nu va voi să te dea unui bărbat ruinat, dar' dacă îl vei spune, că acest bărbat va lucra, își va câștiga viața lui, pe a ta, poate-că acestea îl vor întoarce. „Ți-am spus, că mi-am făcut un plan, lasă-mă să-ți-l spun.“

— Ai dreptate, spune ce vrei să faci?

— El îi spuse ceea-ce voia, ceea-ce spera. La tatăl unui prieten va găsi îndată o poziție, foarte modestă, e adevărat, dar' care făcea să câștige patru mii franci anul întâiu, cinci mii al doilea. Trebuie să lucreze; și cu toate că nu făcuse nimic până acum, zece ore de lucru nu-l spăriau, mai ales când știa că acasă este așteptat de soția iubită. Mobilele ce le-a avut ca băiat erau ale lui, cu acelea puteau să-și aranjeze foarte bine și frumos mica locu-

ință ce-și va alege într'o stradă retrasă pe lângă Batignolles și Monceau. Apoi vorbi încă multe de viață lor doi și trei peste puțin timp, ce fericiți vor fi în această locuință; ce, oare numai bogății pot fi fericiți?

Când se crepa de ziua, Susana eși din odaia iubitelui ei și intră la ea, și îndată se culcă, dar' nu pentru a dormi, era prea agitată, prea zdrobită, capul era ca focul, inima perdută, avea friguri în tot corpul.

Puțin înainte de cinci ore auzi un șgomot de pași ușori în coridor, apoi poarta dela stradă fu deschisă; atunci merse la fereastră și trăgând perdeaua văzu pe Camil nemișcat, uitându-se la ea; ea-și făcu un semn cu mâna și el, ascultător și blând ca întotdeauna, se depărtă, uitându-se mereu înapoi, par'că ar fi voit mai bine să se reîntoarcă decât să meargă înainte.

— Il va mai vedea ea oare?

Această întrebare îi tulbura mintea, când se puse în pat, dar' nu o putu urma, spiritul ei desordonat săria dela present la viitor, apoi revenia earăși la presentul, care o zdrobia.

La șapte ore mamă-sa veni ca de obicei s'o deștepte, cum făcea în toate dimineațele, o găsi cu părul despletit și culcată în mare disordine.

— Ești bolnavă?

— Nu, mamă.

— Am auzit șgomot în odaia ta astă noapte; era să viu să ved ce ai.

— Am dormit rău.

— Mi-s'a părut că-ți-ai deschis ușa.

— Ba nu, am închis fereasta.

— De ce ai dormit rău?

— O, Doamne, știu eu oare de ce ai dormit.

— Sigur că ești necăjită de rezoluția luată de tatăl tău.

— Necăjită, asta e prea mult.

— Eu sunt, dragă, și încă foarte necăjită; nici eu n'am dormit astă-noapte, nu m'am gândit la noi, numai la tine. Dacă Diélette te înspăimintă, dacă crezi, că nu vei pute trăi aici... până la căsătoria ta, trebuie să-mi spu curat; n'am decis încă nimic; voiu face pe tatăl tău să nu primească.

— Ce, asta nu voesc, nu face ai ceva, te rog, ar fi o nebunie.

— Părinții trebuie să se sacrifice pentru copii, ear' nu copii, pentru părinți.

— O, pentru mine nu e un sacrificiu de a trăi la Diélette.

— Adevărat?

— Foarte adevărat.

— Te gândești la căsătoria ta, de vor bașiți astfel?

— Căsătoria mea de loc, nu mă gândesc la căsătoria mea, mă gândesc la voi, la mine; cine știe dacă o căsătorie se face ori nu, înainte nu trebuie să vorbim.

— Ce curios vorbești!

— Ca o fată cuminte, ear' nu ca o copilă.

— Ieri aveai mai multă încredere în ceea-ce ne spuneai.

— A, ieri!

— Ce s'a întâmplat de ieri?

— Știi bine, că nu s'a întâmplat nimic.

— Adecă te-ai necăjit, și de aceea n'ai putut dormi. Adese-ori noaptea nu te

Frederic Krupp.

Telegramele ne-au adus știrea încetării din viață a lui Frederic Krupp, șeful marelui fabricii de arme, care poartă același nume.

Frederic Krupp s'a născut la 1854: avea deci 49 de ani. Succedase părintelui său în 1887 în capul marelui turnătorii de tunuri și material de război care este cel mai mare stabiliment industrial din Germania. El a dezvoltat acest stabiliment adăugând noi specialități, descoperiri și aplicări noi privitoare la arta militară și navală.

Marea specialitate a lui Krupp aceea care i-a adus reputația universală a rămas fabricarea gurilor de foc.

Anul acesta, la 1 Ianuarie, numărul tunurilor egite din această fabrică se ridică la 39876. Numeroase state în afară de Europa erau clienți ai lui Krupp.

După enorma reclamă făcută produselor sale de victoriile sale din 1864, 66 și 70 și eforturile diplomației imperiale concureau să facă din Krupp furnizorul armamentelor în formație și al flotelor de curând create.

Aceste eforturi ale diplomației germane au avut câte odată rezultat neașteptat. Astfel în timpul campaniei din China, Chinezii trăgeau în armatele germane cu tunuri din fabrica compatriotului lor.

Din fericire, deși China era înzestrată cu tunuri din fabrica Krupp nu avea trăgători în lemănațeci și exprimentaiți.

Frederic Krupp, care dase atâta extensiune fabricării de arme, urma percepția tatălui său, adică că uzinele lui din Essen trebuia să aibă tot ce le trebuie.

Ea posedă patru mari jurnale mai multe mine cu minerale și o instalație de vase de transport la Rotterdam.

Cifra totală a personalului de muncitori și de administratori întreprinderii de casa Krupp era de 43000, în cifră rotundă, din care 25000 în stabilimentele din Essen.

Tatăl lui Frederic Krupp și el însuși au pus grijă să înzestreze populația ateleților lor cu instituții de instrucție, asistență și prevedere și să facă pentru ea mai mult decât cere noile legi ale imperiului.

În afară de contribuțiile foarte mari pe care firma Krupp le achită prin legea retragerilor, în afară de pensii, de ajutoare bolnavilor și victimelor accidentelor, această firmă consacră în fie-care an după cum spune Gazeta de Colonia, trei milioane jum. de mărci pentru diverse ajutoare date fondurilor de ajutor. Krupp era cel d'întâiu

contribuabil din Rusia. Cifra impozitelor sale întrecerea pe cea a celui mai bogat bancher.

În lumea afacerilor se evalua veniturile sale de 12 milioane până la 15 milioane mărci iar economiile sale la 120 milioane mărci.

Frederic Krupp a fost membru al Reichstagului dela 1893 până la 1898, dar nu a jucat nici un rol politic. Se mărginea să fie un conservator convins.

Împăratul care iubea în el pe marele muncitor al artileriei germane i-a făcut un loc în camera seniorilor și în consiliul de Stat.

Wilhelm al II-lea a fost de mai multe ori oaspetele lui Krupp la vila Hugel și a asistat de mai multe ori la încercările de artilerie făcute la poligonul stabilimentului.

Când împăratul a aflat știrea morții lui Frederic Krupp a expediat următoarea telegramă consiliului director al stabilimentului:

„Știrea morții atât de neașteptată a șefului d-voastră mi-a cauzat o profundă emoție. Providența a pus pe consilierul întâi Krupp în capul unei întreprinderi care, depășind cu mult frontierele țării, a căpătat o semnificație universală. Nu numai că a menținut ordinea care i-a transmis-o geniul tatălui său, dar voi să o dezvolte, conforma numelui său, atât cât e de mare lumea. Aceasta a fost preocuparea vieții sale. Numele său e inseparabil de dezvoltarea industriei ferului, de fabricarea armelor, de arta apărării moderne și construcțiile navale. A rămas tipul incomparabil de solicitudine în favoarea slujbașilor săi. Astfel, pătruns de un sentiment patriotic român fidel memoriei aceluia care nu mai e și cu toți slujbași săi, cu mile de lucrători, resimt dureros pierderea sa.“

La Essen moartea lui Krupp a produs o profundă emoțiune nu numai printre muncitorii și funcționarii cetății industriale, ci în întregul oraș.

Primul gând al orașului a fost să facă pentru a hotărâi onorurile care le vor da bine-făcătorului orașului Essen, căci fără a vorbi de dezvoltarea comercială care i-o dase cei 25.000 de lucrători ai stabilimentului, Krupp îi făcuse numeroase donațiuni bănești.

Se asigură că dl Arthur Krupp, vărul defunctului va fi pus în fruntea usinei din Essen, iar după dispozițiile testamentare ale fondatorului usinei dl Alfred Krupp va rămânea fidel-comis.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

Carte de compunere pentru școlile populare. Cursul II de Iuliu Biron învățător.

Cartea de compunere scrie conștiințios și cu multă îngrijire este întocmită pe baza noului plan ministerial de învățământ, pentru bieniul III. Clasa V și VI elementară. Recomandăm învățătorilor cu toată căldura.

Atât Cursul I care costă 50 fl. cât și Cursul II care costă 1 coroană plus portul 20 fl. se poate procura de-a dreptul dela autor Iuliu Biron, învățător. Nagy-Tykvány u. p. Kékova.

Căile ferate Ungare.

Mersul trenurilor.

În vigoare dela 1 Octombrie 1902.

Pleacă din Arad: Sosește la Arad:

Spre Budapesta.		Dela Budapesta.	
De persoane dim.	510	Dela Szolnok mixt	900
Accelerat dim.	818	Accelerat dim.	51
De persoane dim.	120	De persoane d. a.	332
Accelerat d. a.	421	Accelerat	711
Mixt d. a.	445	De persoane dim.	910
De persoane	935	De persoane dim.	605
Spre Ardeal.		Dinspre Ardeal.	
Accelerat d. a.	1211	Dela Soborșin de persoane dim.	659
De persoane până la Soborșin d. a.	204	De persoane dim.	50
De persoane d. a.	407	Accelerat d. a.	406
Mixt până la Radna	723	Dela Radna d. a.	236
De persoane dim.	635	De persoane	857
Spre Seghedin.		Dela Seghedin.	
Mixt dim.	710	De persoane dim.	835
De persoane d. a.	411	Mixt	706
Spre Timișoara.		Dela Timișoara.	
De persoane dim.	615	Mixt dim.	1043
De persoane dim.	1156	De persoane d. a.	344
Mixt d. a.	503	De persoane	1059
Spre Brad.		Dela Brad.	
De persoane dim.	625	De persoane dela Gurahont-Iosaș.	803
Mixt d. a.	1208	Mixt d. a.	1100
De persoane până la Gurahont-Iosaș.	430	De persoane	656

NOTA. Cifrele grase de lângă ore înseamnă noaptea.

PARTEA ECONOMICĂ.

Prețul spiritului din Arad, 28 Noembrie.

Spirit rafinat, vânzare mare	118.—
" " mică	120.—
" brut vânzare mare	116.—
" " mică	119.—
100 chilograme borhot uscat	12.80.—13.—

Bursa de grâne din Budapesta

50 chigr. grâu pe Aprilie 1903	e. 7.69—7.70
" " secară pe	" 6.68—6.69
" " porumb pe Maiu	" 5.77—5.78
" " ovăș pe Aprilie	" 6.38—6.40

Bursa comerțului cu porci din Kőbánya:

Raport dela 25 Noembrie.

Porci grași (ungari), per. peste 400 Kgr.	108—110 fl
" " " până la 300	" " "
" " " tineri până la 320	107—110
" " " tineri " 250	107—109
" " (sârbi) per. peste 260	106—108
" " " până la 240	100—102

ULTIME ȘTIRI.

Crisă ministerială. Ziarele din Budapesta sosite astăzi cele mai multe susțin că ministrul Fejervary se va retrage din minister, în urma situației insuportabile ce și-a creat în afacerea Nessi. Ministrul Fejervary s'a dus ieri la Viena și aceasta călătorie a lui o pun în legătură cu neînțelurabila sa cădere.

Față de știrile acestea semioficiosul „Magyar Nemzet“ în numărul său de aseară declară, că ministrul s'a dus la Viena să raporteze Regelui, iar despre o crisă ministerială nu poate fi nici vorba.

Noul moștenitor de Tron rus. Ziarelor din Londra li-se comunică, știrea că moștenitorul de Tron rus, își trăește ultimele sale ceasuri. Afirmativ i-s-ar fi și designat următor: în persoana marelui principe Wladimir.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barciann.

Insertiuni și reclame.

Avis cultivătorilor de vii!

DL învățător Iuliu Vinea, în B. Comleş, are de vândut altoaie de vie din următoarele soiuri: Chassla, Sauvignon, Dincea, Veltelini, Cadarca, Oporto, Mustoși albi ș. a. Altoaie sunt cu rădăcini.

Lee pentru uclor mai ieftine cumperari:

săpun aromat, parfumării, articoli pentru frizat și de chimie, pudră, dentatură, precum și vâpșea pentru față; pieptene, perit de păr, de dinți și de haine și tot felul de articoli ce aparțin acestei branșe se pot avea numai în prăvălii

TUCHMANN B.

vânzare an gros și en detail de articoli de galanterie, săpun aromat, parfumerii, articoli de frizat și chimie:

In ARAD colțul pieții Tokoly și al str. Forray. (Edificiul bisericii române).

da statură bună; nu trebuie să te lași a fi așa de adânc mișcată prin închipuirile insomniilor, sunt și ele ca umbra, exagerază tot. Prin urmare ai văzut pedecă la căsătoria ta?

- Da.
- Serioase?
- Foarte serioase.
- Nu vreau să te mai întreb...
- Te rog să nu mai vorbim de asta.
- Cui vei spune tu dragă dacă nu mamei tale.

Nu simți tu cât sunt de măhnită, vâd, aud că este o taină între noi; — cea dintâi în viața noastră: voești să te măriti am înțeles, după câte ni ai spus, că ești și fâgduită, și eu nu știu cine e cel ales, dacă e demn de tine, toată noaptea mi-am făcut muștrări, m'am întrebat, dacă libertatea ce și am lăsat o ar fi lăsat-o și alta mamă cuminte; iubitoare da slabă da, dar prudentă!

— Cea mai bună, cea mai iubită mamă. încetă în lacrimi, Susana se aruncă în brațele mamei sale, pe care o strinse cu putere la pieptul ei.

— Iti voi spune tot . . . , șopti ea cu cuvinte aproape neînțelese, dar' mai târziu . . . lasă-mă să-mi aleg oara . . . nu acum . . . , te rog mamă, te rog, nu mă ocări . . . sărută-mă . . . , iubește-mă.

Și mângăiată fiind de mamă-sa se linișți, nervii i-se calmară, lacrimile îi încetară de a curge și oprindu-și suspinele care îi făceau vocea tremurătoare, se sili să ridă.

— Vezi, zise ea, sunt nebună; ai

dreptate, noaptea ne sîă ueste rău, sunt așa nervoasă ca o proastă.

— Nu de acum am observat că dormi rău, demult am văzut multe schimbări în tine, paliditatea ta, oboseala ce o simți zilnic, în fine toate slăbiciunile ce voești să mi le ascunzi.

— Am fost îngrijată, năcăjită asta e tot.

— Acum îmi explic aceste schimbări, pe care nu le înțelegam, căci cu viața ce o ducem aici în acest aer bun ar trebui să fi foarte sănătoasă.

Ease sculă, dar' mamă sa nu o părăsi. — Voesc să te piepten, zise ea, așa cum făceam când erai mică; nu e țarat să-ți lași tu părul, ce e așa frumos, la asemenea stare.

După prânz trebuia să meargă la maviile să vadă casa în care aveau să locuiască, dar la plecare, Susana se rugă de mamă-sa s'o lase acasă; se simțea obosită, voia să fie singură, să cugete, să se decidă într'un chip.

Ea merse de se așază pe țesutul mării, găsindu-se într'o liniște absolută, neavând altă distracțiune decât șgomotul monoton al valurilor ce se loviau de stâncile de granit din apropiere, și în fața ei, departe, foarte departe, se întindea nemărginita mare. Privind astfel natura, se simți mai ușurată: acum putea să-și examineze inima, să judece poziunea ce-și făcuse singură, și să cante mijloacele de-a eși din ea, — dacă s'ar găsi asemenea mijloace. Ea voise bogăție, viață strălucitoare, luxul, și ce a găsit ruina, umilitoarea sârăcie: patru mil franei, mahalaua Batignolles, un soț scriitor

un copil e nmal atâta-! aducea bogata căsătorie, pe care o dorise. Astfel își stricase viața cu plăcerile, dându-și frumseța și tinereța pentru iubire, și nebună, orbită, nevăzând altceva decât ceea-ce doria, se bucurase de poziția în care se afla, închipuindu-și, că este un mijloc de a-i asigura căsătoria și de a învinge rezistența dlui Rochus.

Oare câtă vreme va mai pute ea încă ascunde starea asta miserabilă? Mamă-sa, care era foarte îngrijată, nu crezuse cele ce-i spusese decât pentru-că a voit să le creadă, dar' în curând va gândi astfel- și va voi să afle adevărul odată, și acea odată putea fi chiar mâne, asadar trebuia să se decidă repede, fără slăbiciune, fără prefăcătorie, fără milă pentru ori-cine.

A fi soția lui Camil de acum înainte, îi era cu neputință; asta nu ar pute o face, toate visurile ei ar fi sdröbite. Măritată cu Camil, care i-ar fi împărțit viața înaltă, pentru care a fost crescut știa, simțea, că i ar iubi în totdeauna. Măritată cu un scriitor, împărțind viața lui simplă, văzând miseriile în care crescuse, simțea că se va disgusta repede.

Să spue adevărul! — nu era destul de frumoasă, inteligentă, destul de încântătoare pentru-ca să-și realizeze de acum înainte ambițiunile.

Dar ce va zice tatăl, mama, și chiar ei li era rușine.

Mai bine moartea! Cuvântul ce-l spusese lui.

Camil îi revenia acum în memorie. Căci aceasta îi era singura scăpare. Mintea și inima ei nu vedeau alta.

Nu va fi ea nici cea dintâi, nici singura care, tinără, frumoasă, veselă, iubită, își caută moartea.

De multe-ori auzise ea vorbindu-se de tinere fete ce s'au omorât, din cauze necunoscută pentru lume. Curagiul lor îl va avea și ea, și în ceasul din urmă va ști să-și învingă slăbiciunea. Gândind astfel se linișțise.

Marea era aci, o aștepta, după-ce va legăna-o pe valurile ei o va arunca ca pe o Ofelie, părul desfăcut, falfăind, și rochia lipită pe corp. Ea voi să vadă pe această Ofelie, și se aplecă pe deasupra parapetului și multă vreme privi în apa ce atingea pământul unde era ea: apa era limpede și până în fund putea să vadă mișcările algeilor, care în mișcările lor caprițioase aveau aspectul unui frumos păr negru desmerdat de valuri.

Ea era tot în acelaș loc, aplecată pe parapet, când mamă-sa întorcându-se dela Flammerville veni s'o caute.

— Cum te afi? întrebă d-na Capel, privindu-o cu băgare de seamă; privirea nu-ți mai e așa turburată, marea și-a făcut bine.

— Da, răspuse Susana cu zîmbet trist, mi-a făcut bine.

— Dar' nevoind ca mamă-sa să nu urmeze eu întrebările se grăbi să-i vorbească din Flammerville. și d-na Capel îi spuse, că e mult mai bine decât ar fi crezut.

— Te asigur că vom fi foarte bine, îndestulați și foarte fericiți. (Va urma).

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăcios preparat se pot văpsi în culoare neagră sau brunetă: **părul, barba și mustața.** — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă. E nesticăcios și întreținerea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blond-aurie, în colorarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlută 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Pofțiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelei, în contra tusei măgărești, îngreșării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 - 51

SPIRT CONTRA REUMEI

(spirtul »Mankócs«)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în cazuri de boale de: reumă, de cangrenă, amorțirea mușchilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de junghieri, paralizii, amorțea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneței, precum și la oboselile turiștilor, înainte și după tare mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în cazuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Telefon: 440

Telefon: 440.

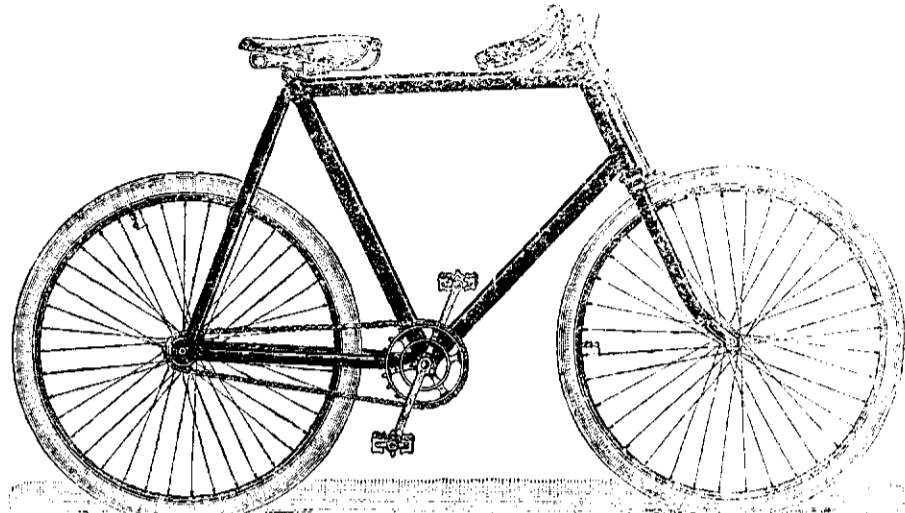
Koch Dániel

ARAD, strada Deák Ferencz nr. 42,
vis à vis de hotelul „Crucea-albă“.

Mare deposit de biciclete de primul rang, de mașini de cusut și exclusiv deposit de cele mai vestite biciclete

„Puch“.

Primește în lucrare transformarea totală, emailarea în toate colorile, precum și nickelarea a ori-ce biciclete.

Părți constituitoare de biciclete și mașini de cusut, precum și tot felul de fabricate pentru mașini permanent se găsesc în magazinul meu.

Biciclete și mașini de cusut se vând cu prețuri favorabile.

Aplicarea la locul lor a sonerelor electrice și a telefoanelor de casă se eșecută cu prețuri foarte avantajoase.

Mare magazin de mașini electrice.

Mare atelier pentru reparaturi.

Comandele din provincă se îndeplinesc cu toată punctualitatea.

733 - 34

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în colorii

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în colorii

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „Tribuna Poporului“

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURRENTURI
în ori-ce limbă

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

• Diferite tipărituri pentru bănci •

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite să efectueș prompt și consciincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE